

Uchwała Nr LXV / 1201 / 2013
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 17 grudnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz.594 z późn. zm.) oraz art. 1, art. 4¹ ust. 1, 2, 5, art. 12 ust. 4, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) w związku z art. 10 ust.1, 2, 3, 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),

Rada Miasta Rzeszowa
uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

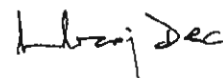
§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Andrzej Dec

UZASADNIENIE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, jest kontynuacją działań realizowanych w latach poprzednich. Określa zadania własne gminy, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) oraz zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.).

Realizacja wymienionych w ustawach zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Przepisy do wymienionych powyżej ustaw stanowią, iż źródłem finansowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, jak również programu przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Mając na uwadze podobny zakres zadań do realizacji oraz sposób finansowania obu programów, zasadnym jest przyjęcie jednego wspólnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych.

Załącznik do Uchwały Nr LXV / 1201 / 2013
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 17 grudnia 2013 r.

**MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2014**

Rzeszów, grudzień 2013 rok

Rozdział I

Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 określa działania Miasta Rzeszowa w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych. Jest skierowany do mieszkańców miasta Rzeszowa, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków oraz ich konsekwencjami, a także do wszystkich osób zainteresowanych tą problematyką. Charakteryzuje go wielopłaszczyznowe podejście do problemu, które jest niezbędne w przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów uzależnień. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program mając charakter dokumentu otwartego, podlega stosownym modyfikacjom.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2014 rok opracowano na podstawie:

1. ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
2. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)
3. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)
4. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)
5. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
6. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907)
7. ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217)
8. ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.)

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest skorelowany z następującymi Programami:

1. Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii,

Ponadto, przy opracowywaniu tego Programu posłużono się diagnozą potrzeb, jak również uwzględniono zasoby, jakimi dysponuje miasto do realizacji omówionych poniżej zadań.

Diagnoza stanu problemów alkoholowych na terenie Miasta Rzeszowa

Podstawowym celem diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta Rzeszowa oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:

- Izby Wyrzeźwień,
- Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń,
- SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień.

Osoby przebywające w Izbie Wyrzeźwień

W roku 2012 przyjęto i zapewniono opiekę 6 508 osobom. Największą grupę, tj. 93,49% stanowili mężczyźni. W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił nieznaczny spadek ilości osób przebywających w Izbie Wyrzeźwień.

Liczba osób przyjętych w Izbie Wyrzeźwień

	Rok		
	2011	2012	30.06.2013
Ogólna liczba przyjętych	6 846	6 508	3 006
w tym:			
mężczyzn	6 544	6 084	2 814
kobiet	302	424	192
Ogólna liczba nieletnich	76	86	31
w tym:			
chłopcy	68	58	28
dziewczęta	8	28	3

Niepokojącym zjawiskiem jest większa liczba izolowanych kobiet przy jednoczesnym wzroście zatrzymań nieletnich dziewcząt z 8 w 2011 r. do 28 w roku 2012. Natomiast w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca br. przyjęto do Izby Wyrzeźwień 31 osób nieletnich, w tym 28 chłopców oraz 3 dziewczęta.

Wyniki badań ankietowych dotyczące picia alkoholu i używania środków psychoaktywnych przez młodzież

Problemami alkoholowymi i narkomanii młodzieży szkolnej, nazwiemy całokształt szkód związanych z używaniem przez osoby nieletnie legalnych i nielegalnych środków odurzających i substancji psychotropowych, jakie występują u osób je używających, członków ich rodzin oraz całego społeczeństwa, wymagających działań które mają na celu zmniejszenie rozmiarów lub eliminację tego zjawiska.

Na zlecenie Miasta Rzeszowa w 2010 roku wśród uczniów szkół gimnazjalnych i średnich zostały zrealizowane przez Stowarzyszenie „Pomoc” badania ankietowe dotyczące picia alkoholu i używania nielegalnych środków psychoaktywnych. Badaniami objęto 702 uczniów szkół różnego typu.

Rodzaj szkoły w badaniach

Rodzaj szkoły	Liczba	%
Gimnazja	299	42,6
Szkoły zasadnicze zawodowe	93	13,2
Szkoły średnie profilowane	130	18,5
Szkoły średnie ogólnokształcące	180	25,6
Razem	702	100

Na podstawie danych zawartych w tabeli widać, ile procent uczniów uczestniczyło w badaniach.

Wiek respondentów

Wiek w latach	Liczba	%
14	72	10,3
15	211	30,1
16	7	1,0
17	138	19,7
18	239	34,0
19 i więcej	23	3,3
brak odpowiedzi	12	1,7
Razem	702	100

Z danych wynika, że 41,1 % respondentów to osoby w wieku do lat 16 – uczniowie szkół gimnazjalnych, natomiast 57 % to osoby w wieku 17 i więcej lat, a więc uczniowie szkół średnich i zasadniczych zawodowych.

Płeć badanych uczniów

Płeć	Liczba	%
dziewczęta	358	51,0
chłopcy	336	47,7
brak odpowiedzi	9	1,3
Razem	702	100

W badaniach uczestniczyło 51 % chłopców oraz 47,7 % dziewcząt. Istnieje, zatem względna równowaga respondentów ze względu na płeć.

Wiedza młodzieży szkolnej na temat środków odurzających i substancji psychotropowych oraz doświadczenia w stosowaniu środków psychoaktywnych

Znajomość osób, które używają środków psychoaktywnych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
pali papierosy	655	93,3	25	3,6	20	2,8
pije alkohol	619	88,2	45	6,4	31	4,4
upija się alkoholem	485	69,1	115	16,4	85	12,1
używa narkotyków	250	35,6	305	43,4	129	18,4

Na podstawie przedstawionych danych widać, że młodzież zna sporą liczbę osób, które palą papierosy, piją alkohol, upijają się alkoholem oraz używają narkotyków.

Używanie środków psychoaktywnych przez badanych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
pali papierosy	143	20,4	528	75,2	18	2,6
pije alkohol	328	46,7	331	47,2	34	4,8
upija się alkoholem	119	17,0	528	75,2	37	5,3
używa narkotyków	42	6,0	612	87,2	23	3,3

Analiza przedstawionych danych pokazuje, iż wśród ankietowanych najbardziej rozpowszechnione jest picie alkoholu. Palenie papierosów nie należy do zachowań popularnych. Sporo badanych upija się alkoholem, część przyznaje się do tego, że używa narkotyków. Jednak dużo badanych nie pali papierosów, nie upija się alkoholem, a także nie używa narkotyków. Wyjątkiem jest picie alkoholu, do którego przyznaje się tyle samo respondentów, co do nie picia.

Rodzaj alkoholu wypijanego przez ankietowanych

Wyszczególnienie	tak		nie		nie wiem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
piwo	360	51,3	280	39,9	19	2,7
wino	207	29,5	394	56,1	27	3,8
wódka	290	41,3	329	46,9	22	3,1
drinki	227	32,3	374	53,3	26	3,7
samogon	87	12,4	485	69,1	26	3,7
inne	41	5,8	332	47,3	34	4,8

Na podstawie zaprezentowanych danych widać, iż młodzież najczęściej pije piwo, następnie wódkę, drinki i wino, zaś w mniejszym zakresie samogon i inne trunki. Piwo i wódka, a także drinki na bazie wódek, to podstawowe trunki młodzieży szkolnej.

Upicie się już alkoholem przez badanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	264	37,6
nie	388	55,3
nie pamiętam	46	6,6
brak odpowiedzi	4	0,6
Razem	702	100

Jak widać, aż 37,6 % badanych uczniów upiło się już alkoholem, jednak 55,3 % uczniów nie miało doświadczeń w tym zakresie, a 6,6 % nie potrafi udzielić odpowiedniej odpowiedzi.

Łatwość kupna alkoholu przez badanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
zdecydowanie tak	226	32,2
raczej tak	170	24,2
raczej nie	104	14,8
zdecydowanie nie	92	13,1
trudno powiedzieć	104	14,8
brak odpowiedzi	6	0,9
Razem	702	100

Z zamieszczonych danych wynika, że 56,4 % badanych uczniów miała dużą łatwość kupna alkoholu (łącznie zdecydowanie, raczej tak), a 27,9 % uczniów nie mogła kupić alkoholu (łącznie zdecydowanie, raczej nie), natomiast 14,8 % badanych nie miało w tym zakresie zdania. Można stwierdzić, że badania pokazały dużą liberalność w zakresie kupna alkoholu, mimo iż część respondentów to osoby dorosłe.

Miejsca zakupu alkoholu

Wyszczególnienie	Liczba	%
nigdy mi się to nie udało	162	21,1
w sklepie	378	53,8
w barze	151	21,5
w pubie, ogródku piwnym	131	18,7
na dyskotece	159	22,6
inne miejsca	106	15,1
brak odpowiedzi	49	7

Z uwagi na to, że badani mieli możliwość wyboru większej liczby odpowiedzi, nie sumują się one do 100 %. Analiza danych pokazuje, że kupno alkoholu nie jest jakimś znaczącym problemem dla badanych.

Przyczyny używania przez młodzież narkotyków (w %)

Wyszczególnienie	Liczba	%
bo mają zaburzoną osobowość	174	24,8
bo chcą się buntować	261	37,2
bo szukają przyjemności	418	59,5
bo to pozwala im lepiej się uczyć	112	16
bo chcą być akceptowani w grupach	391	55,7
bo są uzależnieni	279	39,7
bo na ten temat dużo słyszą i wiedzą	115	16,4
bo chcą się dobrze bawić	459	65,4
Inne	103	14,7
brak odpowiedzi	5	0,7

Z uwagi na to, że badani mieli możliwość wyboru większej liczby odpowiedzi, nie sumują się one do 100 %. Analiza prowadzona była zgodnie z wyborami respondentów. Na podstawie danych widać, że u podstaw sięgania po narkotyki przez młodzież, w opiniach respondentów leżą czynniki o charakterze społecznym, integracyjnym. Młodzież chce się dobrze bawić oraz chce być akceptowana w grupach. Na drugim miejscu są czynniki o charakterze psychologicznym, wśród których można wymienić chęć buntu, poszukiwanie przyjemności, dużą wiedzę.

Znajomość przez respondentów uczniów, którzy używają narkotyków

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	256	36,5
nie	433	61,7
brak odpowiedzi	13	1,9
Razem	702	100

Jak widać z zamieszczonych danych, 61,7 % badanych uczniów nie zna w swoim otoczeniu osób, które używają narkotyków. Jednak statystycznie co trzeci uczeń ma kontakt z osobą używającą narkotyków.

Liczba uczniów, używających narkotyki w ocenie ankietowanych

Wyszczególnienie	Liczba	%
prawie wszyscy	10	1,4
więcej niż połowa	20	2,8
mniej niż połowa	43	6,1
około jednej czwartej	80	11,4
prawie nikt	252	35,9
nie wiem	288	41
brak odpowiedzi	9	1,3
Razem	702	100

Na podstawie zaprezentowanych danych widać, że aż 41 % badanych nie potrafi ocenić liczby uczniów, którzy używają narkotyków. Z kolei 35,9 % uważa, że nie używa ich prawie nikt, 11,4 % uważa, że około jednej czwartej. Reasumując respondenci nisko oceniają liczbę osób, którzy używają narkotyków w ich uczniowskim otoczeniu.

Miejsca, w których można kupić narkotyki w ocenie respondentów

Wyszczególnienie	Liczba	%
na terenie szkoły	52	7,4
w miejscu zamieszkania	104	14,8
w okolicach szkoły	102	14,5
na dyskotekach	381	54,3
na imprezach szkolnych	39	5,6
inne miejsca	39	8,4
brak odpowiedzi	154	21,9

Analiza przedstawionych danych ukazuje, że najbardziej zagrożonymi miejscami handlu narkotykami są różnorodne dyskoteki, miejsca imprez uczniów szkół gimnazjalnych i średnich. Pozostałe miejsca traktowane są jako drugorzędne. Nie bez znaczenia jest jednak fakt dostępności narkotyków w okolicach szkoły oraz na imprezach szkolnych.

Znajomość przez badanych osób, które handlują narkotykami na terenie szkoły

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	50	7,1
nie	648	92,3
brak odpowiedzi	4	0,6
Razem	702	100,0

Zgodnie z zamieszczoną informacją, 92,3 % badanych uczniów nie zna w swoim otoczeniu osób, które handlują narkotykami na terenie szkoły.

Używanie przez respondentów narkotyków

Wyszczególnienie	Liczba	%
tak	45	6,4
nie	650	92,6
brak odpowiedzi	7	1,0
Razem	702	100,0

Na podstawie zamieszczonych danych, aż 95,6 % ankietowanych uczniów nie używa narkotyków, jednak 6,4 % badanych uczniów przyznaje się do tego.

Możliwość zakupu środków psychoaktywnych przez ankietowanych w %

Rodzaj	nie możliwe	bardzo trudne	dość trudne	dosyć łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
papierosy	4,6	1,7	3,6	18,9	58,1	11,3
piwo	4,6	2,4	5,3	20,8	54,4	10,7
wino	4,8	3,0	7,5	20,1	49,6	12,7
wódka	6,6	4,8	8,4	19,2	45,3	13,0
marihuana	20,7	12,5	15,0	13,5	8,7	26,4
LSD	25,8	14,5	13,4	4,7	3,6	35,2
haszysz	25,8	14,1	13,2	4,6	5,1	33,6
środki uspakajające	11,3	5,8	6,7	21,9	28,8	22,6
środki nasenne	14,2	5,3	6,3	14,5	22,2	34,5
kokaina	26,6	13,7	9,7	4,7	4,8	36,8
ecstasy	26,2	13,4	10,1	5,3	5,1	35,9
grzybki	23,6	11,3	9,8	7,7	8,5	34,5
kleje	15,5	8,5	7,8	13,0	22,5	27,6
sterydy	16,7	8,8	9,3	13,2	19,2	27,4
„kompot”	21,8	5,7	9,7	8,0	11,4	38,5
heroina	28,5	3,6	4,3	8,5	12,8	37,3
inne	10,8	2,3	2,0	1,4	2,4	24,8

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, iż środki legalne, takie jak: papierosy, piwo, wino, wódka są w dużym stopniu dostępne dla badanych uczniów. Środki nielegalne nie są tak łatwo dostępne dla młodzieży, lecz dla pewnej grupy osób zdobycie środków psychoaktywnych nie stanowi problemu.

Wyniki badań ankietowych zostały przekazane do wszystkich placówek oświatowo – wychowawczych, placówek leczenia odwykowego na terenie miasta, jak również do MOPS i świetlic środowiskowych celem wykorzystania ich do pracy z młodzieżą i rodzicami.

Aby zwiększyć wiarygodność badań ankietowych, należy powtórzyć je po określonym odstępie czasu oraz z określoną grupą respondentów. W związku z powyższym następne badania ankietowe planuje się przeprowadzić w roku 2015.

Wychodząc naprzeciw problemowi spożywania alkoholu i używania środków odurzających i substancji psychotropowych, zwanych powszechnie narkotykami, przez nieletnich podejmowane są przez Miasto działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, które mają na celu promowanie trzeźwego stylu życia, nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, odmawiania picia, podwyższenia poczucia własnej wartości oraz spędzania wolnego czasu na trzeźwo. Dzieci i młodzież posiadające takie umiejętności nie będą miały potrzeby sięgania po różnego rodzaju używki.

Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży finansowane z budżetu Miasta

Miasto od wielu lat finansuje realizację szkolnych programów profilaktycznych uwzględniających organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz zajęć sportowych z elementami gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej.

Programy te mają na celu promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów, poprzez rozwijanie zainteresowań sportowych i rekreacyjnych oraz kształtowanie przyzwyczajeń i nawyków aktywnego, a także kulturalnego wypoczynku.

Placówki oświatowe realizujące programy profilaktyczne uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych

	Rok		
	2011	2012	30.06.2013
Szkoły podstawowe	22	21	21
Gimnazja	10	9	9
Licea i Zespoły Szkół Ogólnokształcących	7	7	7
Zespoły Szkół	19	19	19
Ilość szkół ogółem	58	56	56
Ilość uczestników zajęć	ok. 7 800	ok. 8 000	ok. 8 000

Ilość szkół realizujących szkolne programy profilaktyczne, uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii utrzymuje się na stałym poziomie. Zajęcia sportowe i rekreacyjne cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem, o czym świadczy wysoka frekwencja na zajęciach, a liczba ich uczestników nie zmniejsza się.

Corocznie realizowany jest program pn. „Współzawodnictwo sportowe w ramach Miejskich Igrzysk zmniejszeniem uzależnień młodzieży”. Zawody organizowane są w trzech kategoriach wiekowych:

- Igrzyska Młodzieży Szkolnej – mistrzostwa szkół podstawowych,
- Gimnazjada – mistrzostwa gimnazjów,
- Licealiada – mistrzostwa szkół ponadgimnazjalnych.

W ramach tego programu, w roku szkolnym 2012/2013 rywalizacja sportowa odbywała się w dyscyplinach: koszykówka, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna, unihokej, pływanie, tenis stołowy, badminton, szachy, aerobik, gimnastyka, indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, liga lekkoatletyczna. Najlepsze wyniki, w ramach Miejskich Igrzysk Sportowych, uzyskały w kategorii szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa Nr 3, Szkoła Podstawowa Nr 11 i Szkoła Podstawowa Nr 5, wśród gimnazjów: Gimnazjum Nr 9, Gimnazjum Nr 10 oraz Gimnazjum Nr 7, w grupie szkół średnich: najlepsze miejsca zajęły II LO, III LO oraz V LO.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu społecznemu Komenda Miejska Policji wspólnie z Wydziałem Zdrowia Urzędu Miasta Rzeszowa realizuje zintegrowane działania profilaktyczno – edukacyjne, ukierunkowane na promocję zdrowego stylu życia i ograniczenie zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży z terenu miasta Rzeszowa. Prowadzone programy i akcje profilaktyczne są kontynuacją działań z lat ubiegłych. Należy do nich zaliczyć takie programy i działania profilaktyczne jak: „Stop patologiom – Razem bezpieczniej”, w tym miejski etap konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży, a także „W trosce o młodzież – przeciw narkotykom”.

W sobotę 22 czerwca 2013 r. Miasto włączyło się w realizację „Ogólnopolskiej Nocy Profilaktyki”, której celem było wzmocnienie twórczej profilaktyki oraz edukacja młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przeciwstawienia się przemocy i obojętności na drugiego człowieka. W pięciu punktach miasta uruchomione zostały punkty konsultacyjne, w których dyżurowali specjaliści z różnych instytucji oraz terapeuci. Organizowane były konkursy, pokazy sprzętu służb mundurowych i wiele innych atrakcji. Dostępne były również wszelkiego rodzaju materiały profilaktyczne.

Kolejną grupą programów są projekty realizowane przez Dział Higieny Szkolnej SP ZOZ Nr 1. Mają na celu m.in. promocję zdrowego trybu życia, dostarczenie informacji nt. szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, używania narkotyków oraz informacji

o zagrożeniach wynikających z choroby alkoholowej i narkomanii, a także profilaktyki osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego. Programy skierowane są do uczniów klas III, V i VI szkół podstawowych, klas II i III w szkołach gimnazjalnych oraz uczniów klas przedostatnich i uczniów kończących szkołę w szkołach ponadgimnazjalnych, a także uczniów, u których zachodzi podejrzenie o stosowanie używek.

W zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków specjaliści z SP ZOZ CLU realizowali program „Zagrożenia wolności”. Podczas zajęć uczniowie nabywali wiedzę dot. szkodliwości używania narkotyków oraz faz uzależnienia, kształtowali umiejętności psychospołeczne mające na celu chronienie ich przed sięganiem po narkotyki i „dopalacze” takie jak np.: umiejętności odmawiania używania narkotyków, radzenia sobie z presją rówieśniczą.

Dużym zainteresowaniem cieszą się Programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – promujące organizację imprez bezalkoholowych na rzeszowskich osiedlach. Imprezy o charakterze kulturalno – rozrywkowym i sportowo – rekreacyjnym z udziałem dzieci, młodzieży oraz rodziców realizowane są w ramach ścisłej współpracy Rad Osiedli i placówek oświatowo – wychowawczych funkcjonujących na danym osiedlu. Głównym celem programów jest zmotywowanie dzieci i ich rodziców do wspólnego, aktywnego spędzania czasu wolnego i zacieśnienie więzi rodzinnych oraz organizowanie i promowanie zabawy bez alkoholu, zdrowego i bezpiecznego stylu życia.

Zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z budżetu Miasta Rzeszowa dofinansowywana jest działalność podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców. Finansowane są także podmioty realizujące programy profilaktyczne uwzględniające zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

Ilość podmiotów i wysokość środków, przyznanych na dofinansowanie realizacji programów w latach 2011 – 2013

Nazwa zadania	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Organizacja zajęć sportowych i imprez towarzyszących: m.in. turniejów, zawodów, rajdów itp. dla dzieci i młodzieży jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego	48 843 760 zł	63 1 043 760 zł	63 741 700 zł
Programy edukacyjne oraz szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień	3 11 240 zł	3 7 180 zł	2 4 680 zł
Profilaktyczne programy psychoedukacyjne z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych narkomanii oraz przemocy adresowane do dzieci i młodzieży	4 45 000 zł	5 45 000 zł	6 45 000 zł
Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	1 4 000 zł	3 19 000 zł	1 15 000 zł
Wspieranie osób niepełnosprawnych zagrożonych patologią społeczną poprzez organizację integracyjnych imprez sportowo – turystyczno – rekreacyjnych i kulturalno – rozrywkowych	5 20 000 zł	6 20 000 zł	5 31 000 zł
Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	- 0 zł	- 0 zł	1 25 000 zł
Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów, których mowa w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	- 0 zł	- 0 zł	1 25 000 zł

Na podstawie zamieszczonych powyżej danych wynika, iż w roku 2012 nastąpił wzrost ilości podmiotów realizujących zajęcia sportowe w stosunku do roku poprzedniego, przy jednoczesnym wzroście kwot dofinansowania. Obserwuje się również wzrost nakładów finansowych na pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. W pozostałych zadaniach liczba podmiotów utrzymuje się na podobnym poziomie przy stałych kwotach dofinansowania. Natomiast w okresie sześciu miesięcy roku bieżącego ilość podmiotów realizujących zajęcia sportowe osiągnęła już liczbę z roku poprzedniego.

Rynek alkoholowy w Rzeszowie

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz.1356 z późn. zm.) oraz przepisy prawa miejscowego, tj.:

1. Uchwała Nr XLIX/159/96 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 30 grudnia 1996r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Rzeszowa z późniejszymi zmianami,
2. Uchwała Nr XXI/58/2004 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 20 kwietnia 2004r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta Rzeszowa miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz o zmianie uchwały Rady Miasta Rzeszowa z późniejszymi zmianami.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych ustalony przez Radę Miasta Rzeszowa

Wyszczególnienie	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:	520	520	520
do spożycia poza miejscem zakupu,	300	300	300
do spożycia w miejscu zakupu	220	220	220

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujących na terenie Miasta Rzeszowa

Wyszczególnienie	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	553	543	546
- powyżej 4,5% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:			
do spożycia poza miejscem sprzedaży,	214	226	232
do spożycia w miejscu sprzedaży	177	168	175
- piwo	162	149	139

Zestawienie liczby mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych

Rok	Liczba punktów sprzedaży ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży
2011	553	180 173	326
2012	543	182 028	335
do 30.06.2013	546	182 520	334

Wpływy do budżetu Miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ilość środków	3 892 146 zł	4 061 362 zł	3 107 806 zł

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz pozyskiwane środki z tego tytułu świadczą, iż na terenie miasta placówki handlowe i zakłady gastronomiczne kształtują się na porównywalnym poziomie mimo dużej rotacji przedsiębiorców. W mieście działalność prowadzą zarówno osoby fizyczne, jak również spółki prawa handlowego z dużym doświadczeniem, posiadające szeroki wachlarz ofert handlowych i gastronomicznych. Zauważa się także wzrost ilości przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, w tym zwłaszcza osób młodych, które swoje umiejętności, wiedzę i zapał wnoszą w rozwój firm.

Na terenie gminy stosuje się również ograniczenie korzystania z zezwoleń poprzez zapisy uchwały nakazującej zachowanie 100-metrowej odległości od obiektów chronionych. Intencją wymienionej uchwały jest m.in. ograniczenie dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.

Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Prawidłowość korzystania z zezwoleń sprawdzana jest poprzez kontrole punktów sprzedaży prowadzone przez upoważnionych pracowników Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń, członków MKRPA i Straż Miejską.

Przedmiotem kontroli jest przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń określonych w ustawie „o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”, w tym przestrzeganie zakazu sprzedaży nieletnim, nietrzeźwym, sprzedaży na kredyt i pod zastaw oraz przestrzeganie zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Prowadzone są także rozmowy profilaktyczne z właścicielami sklepów i sprzedawcami, m.in. wyjaśnianie przepisów prawnych, uświadamianie skutków sprzedaży alkoholu nieletnim.

Ilość przeprowadzonych kontroli

Podmiot prowadzący kontrolę	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Straż Miejska	239	164	21
MKRPA	5	2	0
Biuro EDG UM Rzeszowa	19	20	10
Ogółem	263	186	31

W trakcie powyższych kontroli stwierdzono przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz korzystanie z zezwoleń niezgodnie z warunkami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Miejska Komenda Policji

Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, tak jak inne jednostki Policji realizuje zadania określone w podstawowym akcie prawnym, jakim jest ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.):

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Analizę stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Rzeszowa oparto o dane statystyczne Policji, przyjmując za okres porównawczy lata 2012 i 2013.

Od 01.01.2013 r. do 30.06.2013 r. policjanci na terenie miasta podejmowali czynności procesowe w 2 247 przypadkach zgłoszeń o popełnionych przestępstwach, a w okresie od 01.01.2012 r. do 30.06.2012 r. w 2 665. W porównywanym przedziale czasowym nastąpił spadek bezwzględnej ilości o 418 zgłoszonych przestępstw, co stanowi spadek ich liczby o 15,7 %.

Naruszenia porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez osoby będące pod wpływem alkoholu i związanych ze spożywaniem alkoholu

Zdarzenia w ruchu drogowym	Rok			
	2011	2012	do 30.06.2012	do 30.06.2013
1. Przestępstwa drogowe (art.160 § 1 i 3, 173,174,177, 178 a, 179, 180 KK):				
- na terenie miasta i powiatu rzeszowskiego	943	903	423	329
- na terenie miasta Rzeszowa	441	542	215	165
- w tym przestępstwa kierowania pojazdem w związku z naruszeniem art. 178 a § 1 i 2KK*				
- na terenie miasta i powiatu rzeszowskiego	780	725	335	282
- na terenie miasta Rzeszowa	349	347	166	136
2. Wykroczenia (wnioski o ukaranie) dane obejmują powiat rzeszowski i miasto				
- za kierowanie pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 1 KW**	226	165	72	89
- za kierowanie pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 2 KW**	10	19	8	5
3. Zatrzymano uprawnień do kierowania pojazdami				
- na terenie miasta i powiatu rzeszowskiego	382	352	146	187
- w tym za kierowanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka				
- na terenie miasta i powiatu rzeszowskiego	325	275	121	138
4. Nałożono MKK w związku z popełnieniem czynu określonego w art. 43¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości... ***				
- na terenie miasta i powiatu rzeszowskiego	****	1187	575	484

* *Art. 178 a KK*

§ 1. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

**** Art. 87 KW**

- § 1. Kto znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 zł.
- § 2. Kto znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega karze aresztu do 14 dni albo grzywny.
- § 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów.

***** Art. 43'**

1. Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom określonym w art. 14 ust.1 i 2 a – 6 albo nabywa lub spożywa napoje alkoholowe w miejscach nielegalnej sprzedaży albo spożywa napoje alkoholowe przyniesione przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, podlega karze grzywny.
 2. Usiłowanie wykroczenia określonego w ust.1 jest karalne.
 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust.1 można orzec przepadek napojów alkoholowych, chociażby nie były własnością sprawcy.
- **** brak danych (w roku 2010 nie prowadzono takiej statystyki)

Na terenie miasta Rzeszowa od początku 2013 roku ujawniono 165 przestępstw drogowych. Był to spadek o około 23,3% w stosunku do analogicznego okresu roku 2012, kiedy zanotowano 215 takich czynów. Spadła również ilość przestępstw kierowania pojazdem po spożyciu alkoholu o 18,1%. Tego typu przestępstw drogowych było jednak najwięcej – 136 (w 2012 r. - 166, spadek o 30). W 187 przypadkach dokonano zatrzymania uprawnień do kierowania pojazdami, z czego 74 % za kierowanie po spożyciu alkoholu lub podobnie działającego środka.

Analizując pierwsze półrocze 2012 i 2013 roku zauważamy wzrost ilości wykroczeń popełnianych w związku z naruszeniem art. 87 § 1 KW i spadek w związku z naruszeniem art. 87 § 2 KW. Dotyczy to zarówno rowerzystów, jak i kierujących pojazdami mechanicznymi, samochodowymi. Osób zasiadających za kierownicę pojazdu a będących pod wpływem alkoholu, nie powstrzymują nawet prezentowane w mediach tragiczne wypadki, w których ich uczestnicy stracili życie.

Funkcjonariusze Policji podejmowali także interwencje wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Policja korzysta w szerokim zakresie ze środków oddziaływania poza represyjnego, nie rezygnując ze środków represyjnych wobec sprawców wykroczeń o szczególnym stopniu społecznej szkodliwości czynu. Oprócz postępowania wnioskowego o ukaranie do Sądu Grodzkiego w zagadnieniu zwalczania wykroczeń policjanci w szerokim zakresie stosowali postępowanie mandatowe.

Podobnie jak w latach poprzednich przez cały okres 2013 roku działania Policji były ukierunkowane na zwalczanie przestępczości kryminalnej, szczególnie tej która występuje najczęściej i jest najbardziej dokuczliwa dla społeczeństwa.

W okresie wakacji i ferii przeprowadzono nasilone kontrole stanu trzeźwości kierowców oraz stanu technicznego autobusów wycieczkowych. Podejmowano również inicjatywy związane z lepszym oznakowaniem dróg. W tej dziedzinie dokłada się wszelkich starań celem zmniejszenia zagrożeń w ruchu drogowym.

Zjawiskiem patologicznym mającym destruktywny wpływ na młodzież jest coraz częstsze korzystanie z używek, a w szczególności alkoholu i narkotyków. Mimo obowiązującego zakazu sprzedaży alkoholu, młodzi ludzie bez przeszkód mają możliwość jego zakupu. Systematycznie wzrasta świadomość egzekwowania zakazu sprzedaży nieletnim wśród sprzedawców alkoholu. W dużych sklepach oraz sieciach handlowych sprzedawcy wymagają okazania dowodu tożsamości. Jednak młodzież korzysta z zakupu alkoholu przez starszych kolegów lub osoby pełnoletnie, często przypadkowe. Z tego powodu ustalenie w jaki sposób małoletni nabył alkohol bywa utrudnione.

Niebezpiecznym zjawiskiem jest także sięganie przez młodych ludzi po środki odurzające. W porównaniu do roku ubiegłego skala popełnianych przestępstw narkotykowych jest mniejsza i jak wynika ze statystyk policyjnych w większości przypadków dotyczy osób pełnoletnich. Niemniej jednak należy mieć na uwadze, iż konsekwencje sięgania przez osoby małoletnie po alkohol i narkotyki mogą być dużo poważniejsze i stanowić groźny czynnik kryminogeny. Najczęściej ujawniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii to posiadanie narkotyków oraz ich sprzedaż.

Przeciwdziałanie opisanym zjawiskom jest stałym elementem działań profilaktycznych prowadzonych na terenie miasta. Przykładem jest realizacja programu „Stop patologiom – razem bezpieczniej”, w ramach którego od wielu lat prowadzone są spotkania z młodzieżą, nauczycielami i rodzicami.

W okresie od stycznia do czerwca br. na terenie miasta Rzeszowa ujawniono 80 przestępstw narkotykowych, z czego 6 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. Ujawniono 53 osoby podejrzane, w tym 5 nieletnich. W analogicznym okresie 2012 roku ujawniono 173 przestępstwa narkotykowe, z czego 8 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. Ujawniono 84 osoby podejrzane, w tym 6 nieletnich.

Poprzez prowadzenie systematycznych działań zmierzających do ujawniania i zatrzymywania osób posiadających, udzielających lub handlujących niedozwolonymi środkami odurzającymi w pierwszej połowie 2013 roku ujawniono i zabezpieczono 20 krzewów i sadzonek konopi indyjskich, 117,882 gramów marihuany, 1 gram haszyszu, 15,146 gramów amfetaminy, 5 tabletek ekstazy i 155 sztuk tabletek klonazepamu.

Analiza danych policyjnych wskazuje, iż najpopularniejszymi środkami odurzającymi występującymi na terenie Rzeszowa są pochodne konopi indyjskich, a w szczególności marihuana. Drugim najczęściej pojawiającym się narkotykiem jest amfetamina i jej pochodne. Najliczniejszą grupę odbiorców stanowią studenci oraz pełnoletnia młodzież.

W celu zminimalizowania tych negatywnych zjawisk oraz dążąc do poprawy efektywności prowadzonych działań profilaktycznych, koniecznym jest kontynuowanie prowadzonych działań edukacyjnych ukierunkowanych na promocję zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży miasta Rzeszowa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Celem działalności MOPS jest wspieranie osób i rodzin zamieszkałych na terenie Miasta Rzeszowa. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom o niskich dochodach, których członkowie dotknięci są chorobą alkoholową lub narkomanią. Równie istotnym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym i destrukcji w rodzinach patologicznych.

Rodziny korzystające z pomocy MOPS

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej MOPS	4 032	3 732	3 337
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej MOPS, które zostały objęte tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny	221	215	201
Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	567 168 zł	527 322 zł	351 310 zł

W roku 2012 ilość rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy materialnej MOPS nieznacznie zmalała w porównaniu do roku poprzedniego.

Świetlice środowiskowe

Świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży są prowadzone w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, przez organizacje pozarządowe i kościelne. Programy realizowane w świetlicach działających we wszystkich dzielnicach miasta zapewniają dzieciom opiekę pedagogiczną, pomoc w odrabianiu lekcji, dożywianie, zajęcia plastyczne, muzyczne i rekreacyjno – sportowe.

Ilość dzieci korzystających ze świetlic oraz środki przeznaczone na ich funkcjonowanie w ramach Miejskiego Programu

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ilość świetlic realizujących program socjoterapeutyczny	9	16	16
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach w tym:	290	704	646
dzieci z rodzin alkoholowych	275	640	452
Liczba dzieci korzystających z dożywiania uczestniczących w pozalekcyjnych programach socjoterapeutycznych i opiekuńczo - wychowawczych	290	704	646
Wysokość środków finansowych przeznaczonych w ramach Programu na dożywianie w/w dzieci	118 240 zł	157 040 zł	75 006 zł
Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych w ramach Programu na działalność świetlic	366 140 zł	679 713 zł	313 200 zł

W roku 2012 nastąpił znaczny wzrost ilości świetlic przy jednoczesnej zwiększonej ponad dwukrotnie liczbie dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć w świetlicach realizujących program socjoterapeutyczny. Podwyższono również wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich funkcjonowanie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie liczy 11 członków. W jej skład wchodzi przedstawiciele: SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień, Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Zdrowia i Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń Urzędu Miasta Rzeszowa.

Osoby uzależnione od alkoholu oraz wyrządzające poważne szkody społeczne (sprawcy przemocy w rodzinie), a nie wyrażające zgody na dobrowolne poddanie się leczeniu odwykowemu, są zgłaszane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która uruchamia procedury sądowe zobowiązujące do leczenia. Do MKRPA wpływają wnioski osób prywatnych i instytucji o skierowanie na leczenie.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ilość wniosków zgłoszonych do Komisji o zastosowanie leczenia odwykowego

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ilość wniosków o zastosowanie leczenia	251	196	115

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż w roku 2012 do Komisji wpłynęło mniej wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego niż w roku 2011, natomiast w bieżącym roku można zauważyć tendencję wzrostową. Zjawisko to może być związane z łatwiejszym dostępem do wiedzy z zakresu uzależnień (np.: poszukiwanie informacji w Internecie, przekazy medialne), podejmowanych działań profilaktycznych – a tym samym samodzielnym poszukiwaniem pomocy przez rodziny osób mających problem alkoholowy. Przyczynia się do tego również większa świadomość społeczna, o tym kto może złożyć wniosek i jakie przesłanki muszą być spełnione, by procedura zobowiązania do leczenia odwykowego mogła być rozpoczęta.

Wnioski w sprawie leczenia odwykowego są składane przez rodziny i instytucje nawiązujące bezpośredni lub pisemny kontakt z MKRPA.

Ilość wniosków złożonych przez rodziny, Policję, Prokuraturę i inne instytucje

Ilość wniosków złożonych przez:	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Rodziny	138	108	60
Policję	33	25	26
Prokuraturę	36	22	10
Inne instytucje – MOPS, DPS	44	41	19

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż najwięcej wniosków składały rodziny. Można sądzić, że jest to spowodowane zaangażowaniem rodzin w poszukiwanie skutecznej pomocy, zmniejszeniem wstydu w sytuacji występowania choroby alkoholowej, a także popularyzacją znajomości działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W bieżącym roku Policja zwiększyła liczbę składanych wniosków, już w miesiącu czerwcu ich ilość była większa niż w roku 2012.

Istotnym problemem jest występowanie uzależnienia od alkoholu wśród kobiet. Badania sugerują, że kobiety są bardziej narażone na uszkodzenia narządów ciała, uleganie przemocy, trudności w relacjach międzyludzkich na skutek nadużywania alkoholu.

Wnioski złożone o zastosowanie leczenia odwykowego wobec kobiet

Ilość wniosków w sprawie kobiet	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Σ	40	40	16
%	15,9	20,4	14,0

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż w latach 2011 – 2012 liczba wniosków zgłaszanych do MKRPA dotyczących kobiet utrzymywała się na tym samym poziomie. Monitorując dane z półrocza 2013 r. można przypuszczać, że ilość wniosków może się zmniejszyć.

Wpływ na realizację procedury zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób zgłaszanych mają różne czynniki warunkujące zawieszanie, bądź umarzanie wniosków o zastosowanie leczenia.

Zawieszono lub umorzono wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego

Ilość wniosków zawieszonych, umorzonych	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Σ	19	18	11
%	7,6	9,1	9,6

Powyższe dane wskazują, że do 30 czerwca 2013 r. zawieszono i umorzono 11 wniosków. Dynamika zawieszzeń i umorzeń wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego na przestrzeni lat 2011 – 2012 utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Inne działania podejmowane przez MKRPA

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ilość opinii wydanych przez biegłych	122	67	34
Ilość przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia	190	130	60
Ilość osób, które zobowiązały się do podjęcia leczenia (w SP ZOZ CLU, WOTU itp.)	12	23	8
Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia	226	168	69
Ilość opinii wydanych w sprawie lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu	663	588	242
a) pozytywne	654	579	240
b) negatywne	9	9	2

W minionym roku zmniejszyła się ilość opinii wydanych przez biegłych wobec osób zgłoszonych do MKRPA, a także liczba wniosków kierowanych do Sądu Rodzinnego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w porównaniu z rokiem 2011. Nastąpił natomiast wzrost ilości osób, które dobrowolnie zobowiązały się do podjęcia leczenia odwykowego w wybranej placówce. Może to być wynikiem przeprowadzania skutecznych rozmów motywujących osoby zgłoszone do zmiany swojego życia poprzez rozpoczęcie konstruktywnej terapii dla osób uzależnionych od alkoholu.

Poradnictwo i terapia

Od 1 stycznia 2004 r. SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie jest związane kontraktem z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie psychoterapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. Ponadto Poradnia Psychologiczna SP ZOZ CLU realizuje umowę zawartą z Gminą Miasto Rzeszów na świadczenia dla mieszkańców w zakresie: profilaktyki dla dzieci, młodzieży i pedagogów; pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym; dorosłych osób mających problemy emocjonalne powstałe na skutek dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym; osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, komputera.

Od 4 października 2010 r. przy SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień powstał stacjonarny Oddział Leczenia Uzależnień. Do Oddziału przyjmowani są pacjenci uzależnieni od alkoholu, hazardu i z uzależnieniem mieszanym. Oddział Leczenia Uzależnień realizuje świadczenia w ramach umowy z NFZ, a czas leczenia w Oddziale wynosi 7 tygodni.

**Ilość pacjentów przyjętych w Oddziale Leczenia Uzależnień
SP ZOZ CLU w Rzeszowie**

	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Ogólna liczba przyjętych osób	175	173	97
w tym:			
mężczyzn	162	144	78
kobiet	13	29	19
Ilość osób z terenu miasta Rzeszowa	28	30	21
w tym:			
mężczyzn z terenu miasta Rzeszowa	26	26	17
kobiet z terenu miasta Rzeszowa	2	4	4

W 2012 roku do Oddziału Leczenia Uzależnień przyjęto 173 osoby, w tym 30 osób z terenu miasta Rzeszowa, co stanowi 17,35 % osób leczonych. Jest to ilość porównywalna z rokiem poprzednim. W zdecydowanej większości pacjentami Oddziału byli mężczyźni mieszkający w Rzeszowie – 26 osób. Liczba ta stanowiła 18,05 % ilości mężczyzn leczonych stacjonarnie.

**Ilość świadczeń dla mieszkańców Rzeszowa udzielanych przez
Poradnię Psychologiczną w SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień**

Rodzaj świadczeń	Rok		
	2011	2012	do 30.06.2013
Profilaktyka dla dzieci, młodzieży i pedagogów	10 080	13 708	9 814
Członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	294	167	42
Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	104	69	13
Dorośli osoby mające problemy emocjonalne powstałe na skutek dorastania w rodzinie z problemem alkoholowym	1 227	1 203	539
Osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych (bez alkoholu)	71	94	25
Osoby doświadczające przemocy w rodzinie	703	723	342
Sprawcy przemocy	1	3	6
Wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu Miasta	414 500 zł	414 500 zł	232 210 zł

W roku 2012 nastąpiło zwiększenie liczby świadczeń w zakresie zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży rzeszowskich szkół w porównaniu do roku poprzedniego. W I półroczu br. ilość ta osiągnęła już blisko 10 000 świadczeń, co może sugerować dalszy wzrost w stosunku do roku 2012.

Zajęcia profilaktyczne realizowane przez specjalistów z SP ZOZ CLU w Rzeszowie obejmowały tematykę związaną z uczeniem dzieci i młodzieży takich umiejętności i kompetencji, które tworzą w dorosłym życiu tzw. czynniki chroniące przed uzależnieniem. W omawianym okresie zajęcia koncentrowały się także na psychoedukacji i uczeniu asertywności w sytuacjach presji grupy na używanie tzw. „dopalaczy” oraz marihuany, gdyż bardzo często jest to problem młodych ludzi, którzy również używają alkoholu.

Wnioski:

Na podstawie danych przedstawionych w diagnozie nasuwają się następujące wnioski:

1. Obserwuje się wzrost ilości osób podejmujących dobrowolne leczenie odwykowe. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych winna ukierunkować działania na zwiększenie efektywności rozmów motywujących uzasadniających potrzebę leczenia uzależnień.
2. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba szkół realizujących programy profilaktyczne uwzględniające organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych, jak również ilość ich uczestników.
3. Systematycznie wzrasta ilość podmiotów wyłanianych w drodze otwartych konkursów ofert – realizujących programy uwzględniające organizację zajęć sportowych i imprez towarzyszących dla dzieci i młodzieży, jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego, przy jednoczesnym wzroście kwot dofinansowania.
4. Należy kontynuować realizację programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie nieodpłatnych i powszechnie dostępnych zajęć sportowych, których bazą jest sieć szkolnych oraz osiedlowych obiektów sportowych. Przyczynić się to będzie do promocji alternatywnych, wolnych od uzależnień i nudy form spędzania wolnego czasu.
5. Dużym zainteresowaniem cieszą się programy promujące organizację imprez bezalkoholowych na rzeszowskich osiedlach, należy je w dalszym ciągu kontynuować.
6. Konieczne jest wdrożenie i zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii skierowanych do młodzieży pełnoletniej uczącej się i studiującej w Rzeszowie.
7. Wskazana jest dalsza kontynuacja programów profilaktyczno – edukacyjnych ukierunkowanych na promocję zdrowego stylu życia oraz kształtowania zachowań korzystnych dla zdrowia psychicznego i ograniczenia zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży. Działania profilaktyczne, aby mogły być skuteczne muszą być długofalowe, powtarzalne, adekwatne do danej grupy odbiorców i prowadzone przez odpowiednio do tego przygotowane osoby.
8. Ponad dwukrotnie zwiększyła się ilość dzieci i młodzieży korzystającej z zajęć w świetlicach realizujących program socjoterapeutyczny przy jednoczesnym wzroście środków finansowych przeznaczonych na ich funkcjonowanie. Działalność tę trzeba nadal prowadzić zgodnie z zakresem potrzeb w tej dziedzinie.
9. Na podstawie danych liczbowych należy stwierdzić, że rynek alkoholowy na terenie miasta Rzeszowa jest ustabilizowany. Zauważa się dużą rotację wśród przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie obrotu napojami alkoholowymi. Ma to wpływ na ilość wydawanych zezwoleń oraz opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
10. Kontrole punktów sprzedaży alkoholu prowadzone przez uprawnione służby pozwalają stwierdzić, że następuje stała poprawa świadomości prawnej przedsiębiorców w zakresie warunków legalności sprzedaży alkoholu, zakazów sprzedaży nieletnim i nietrzeźwym. W związku z pojawieniem się na rynku licznej nowej grupy przedsiębiorców należy rozważyć przeprowadzenie szkolenia nt. stosowania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ze szczególnym uwzględnieniem pokazania metod i sposobów odmowy sprzedaży alkoholu w przypadkach zakazanych przepisami prawa.
11. W dalszym ciągu należy prowadzić działania zmierzające do eliminowania kierujących pojazdami mechanicznymi pod wpływem alkoholu i środków odurzających.

Rozdział II

Główne cele Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Rozwiązywanie problemów uzależnień jest jednym z ważnych obszarów działania administracji lokalnej. Polski model rozwiązywania tych problemów zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych zlokalizowana jest na poziomie samorządów gmin.

Główne kierunki działań strategicznych samorządów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zostały wyznaczone przez ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18-tu oraz na kredyt lub pod zastaw a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program uwzględnia i realizuje powyższe cele i wyodrębnia 4 grupy zadań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii:

1. Profilaktyka uniwersalna - zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałanie narkomanii adresowane do ogółu mieszkańców Rzeszowa.
2. Profilaktyka selektywna - wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka wystąpienia problemów alkoholowych i narkotykowych oraz oddziaływanie psychoedukacyjne dla osób z grupy zwiększonego ryzyka.
3. Pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików.
4. Profilaktyka wskazująca – działania profilaktyczne adresowane do osób lub grup, które przejawiają wczesne symptomy problemów uzależnień.

Rozdział III

Zadania szczegółowe na rok 2014 w zakresie działań profilaktycznych, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

I.	Profilaktyka uniwersalna – zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałanie narkomanii adresowane do ogółu mieszkańców miasta.		
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Edukacja publiczna 1) audycje radiowe, telewizyjne, oraz publikacje w prasie na temat zapobiegania problemom alkoholowym, narkomanii 2) wykonanie, zakup i dystrybucja materiałów profilaktycznych: prasa i książki tematyczne, broszury, książeczki, poradniki, plakaty, nośniki pamięci, druk ulotek, nagrody w konkursach, zawodach itp. oraz inne materiały i przedmioty informacyjne, edukacyjne i promocyjne 3) zakup testów na obecność narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość oraz testów do identyfikacji składu chemicznego narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość	dystrybucja materiałów powinna być elementem oddziaływań profilaktycznych	ilość audycji radiowych, telewizyjnych, ilość publikacji w prasie; ilość materiałów, ulotek, plakatów, poradników itp., listy wręczenia nagród itp.; ilość przebadanych osób będących pod wpływem narkotyków
2.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży 1) prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie profilaktyki uzależnień od narkotyków, alkoholu, nikotyny, dopalaczy, komputera. 2) Profilaktyka zaburzeń popędów i nawyków (gry hazardowe) wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	założenia teoretyczne oparte na badaniach naukowych, doświadczeniach klinicznych i terapeutycznych;	ilość osób objętych programami;
3.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla rodzin 1) kształtowanie umiejętności porozumiewania się między rodzicami a dziećmi jako podstawa zapobiegania rozwojowi uzależnień od alkoholu i narkotyków 2) programy profilaktyczne i psychoedukacyjne dla rodzin	całościowy projekt z kosztorysem; kompletny godzinowy scenariusz zajęć;	
4.	Szkolenia psychoedukacyjne dla wychowawców i pedagogów szkolnych 1) edukacja na temat specyfiki funkcjonowania rodziny z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz specyfiki rozwoju dzieci w tych rodzinach 2) warsztaty kształtujące umiejętności porozumiewania się z dziećmi i młodzieżą nt. uzależnień 3) edukacja na temat narkotyków, rozwoju uzależnienia od środków psychoaktywnych	zaplanowana ewaluacja; zajęcia prowadzone w sposób systematyczny i powtarzający się oparte na aktywnych metodach dydaktycznych (tzw. warsztaty)	ilość osób uczestniczących w szkoleniach, warsztatach
5.	Programy psychoedukacyjne i profilaktyczne dla służb mundurowych	uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu uzależnień	ilość osób objętych programami
6.	Psychoedukacyjne programy profilaktyczne dla osób głuchych i niedosłyszących, niewidomych i niedowidzących	profesjonalnie opracowany program	ilość osób, które ukończyły program
7.	Wdrożenie systemu szeroko rozumianej specjalistycznej pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniami i wystąpieniem zaburzeń psychicznych		

8.	Organizacja czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin 1) organizacja czasu wolnego i pozalekcyjnych zajęć sportowych i imprez towarzyszących (m.in. rajdy, turnieje, zawody) dla dzieci i młodzieży, 2) organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych z udziałem dzieci, młodzieży i rodzin (m.in. festyny, pikniki rodzinne, pielgrzymki, rekolekcje trzeźwościowe, imprezy okolicznościowe – Dzień Dziecka, Mikołajki itp. 3) przekazywanie wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień i upowszechnianie materiałów edukacyjnych na festynach rodzinnych, dniach Osiedli organizowanych przez Urząd Miasta Rzeszowa, placówki oświatowo – wychowawcze, Rady Osiedli, 4) wspieranie działań promujących zdrowy styl życia	wyraźne odniesienie profilaktyczne w sposób szczególny eksponujące fakt, iż są to imprezy bezalkoholowe	liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych; liczba szkół i podmiotów realizujących programy; ilość rozdanych materiałów edukacyjnych;
9.	Ograniczenia dostępności alkoholu, narkotyków, dopalaczy 1) przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych określonych odrębną uchwałą Rady Miasta Rzeszowa 2) wspólne działania członków MKRPA i przedstawicieli Policji, Straży Miejskiej dot. kontroli punktów sprzedaży i zasad sprzedaży napojów alkoholowych, sklepów z substancjami psychoaktywnymi, miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych: lokale gastronomiczne, kafejki, szkoły, place zabaw, dyskoteki itp. oraz kontrolowanie mieszkańców miasta w kierunku posiadania, dystrybucji i bycia pod wpływem środków odurzających jak również będących pod wpływem alkoholu	zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii	ilość przeprowadzonych kontroli;
10.	Wspomaganie działalności organizacji pożytku publicznego oraz instytucji działających na rzecz zapobiegania problemom uzależnień 1) wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 2) doposażenie placówek działających na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii 3) dofinansowanie imprez, wypoczynku letniego i zimowego oraz innych działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii 4) dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych	całościowy projekt działań z kosztorysem	wysokość nakładów finansowych; ilość doposażonych placówek; liczba dzieci uczestniczących w różnych formach wypoczynku; ilość dzieci korzystających z dożywiania

II. Profilaktyka selektywna – wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka wystąpienia problemów alkoholowych, narkomanii oraz oddziaływanie psychoedukacyjne dla osób z grup zwiększonego ryzyka			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych w świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych, internatach, akademikach studenckich 1) warsztaty dotyczące zwiększenia umiejętności interpersonalnych i intrapsychicznych, radzenie sobie w sytuacji nacisku grupy rówieśniczej na używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych	całościowy projekt z kosztorysem; kompletny godzinowy scenariusz zajęć; zaplanowana ewaluacja	ilość osób uczestniczących w warsztatach

2.	Szkolenia i kursy specjalistyczne dla: lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy rodzinnych, pielęgniarek, higienistek szkolnych, pedagogów, nauczycieli, pracowników służb społecznych, policjantów, pracowników izby dziecka, strażników miejskich, kuratorów sądowych, księży, wolontariuszy, sprzedawców napojów alkoholowych 1) edukacja w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznawania problemów uzależnień 2) edukacja na temat interwencji wobec osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanią 3) edukacja w zakresie przestrzegania obowiązujących zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych 4) edukacja w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi w szkole 5) metody i formy wdrażania programów profilaktyki uzależnień	uprawnienia do prowadzenia szkoleń, kursów	ankiety ewaluacyjne dot. problematyki szkoleń
3.	Organizacja narad i konferencji, udział w kampaniach lokalnych i ogólnopolskich poświęconych rozwiązywaniu problemów uzależnień 1) edukacja 2) tworzenie lokalnej koalicji instytucji, organizacji na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii 3) włączenie się w ogólnopolskie oraz lokalne kampanie i akcje informacyjno – edukacyjne poświęcone rozwiązywaniu problemów uzależnień	kompletny godzinowy scenariusz narady, konferencji, kampanii; wybór ofert	ilość zrealizowanych działań; ilość przeprowadzonych kampanii i liczba ich uczestników

III. Terapia dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, Terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Terapia Dorosłych Dzieci Alkoholików 1) specjalistyczna pomoc indywidualna 2) grupy terapeutyczne	standardy placówek lecznictwa odwykowego	ilość osób objętych leczeniem
2.	Szkolenia specjalistyczne dla terapeutów uzależnień 1) tworzenie możliwości do odbywania specjalistycznych szkoleń zawodowych dla osób pomagających osobom z problemem alkoholowym, uzależnieniem od środków psychoaktywnych i hazardu	uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień	ilość osób uczestniczących w szkoleniach

IV. Profilaktyka wskazująca			
	Rodzaje działań	Standardy	Wskaźniki
1.	Zajęcia terapeutyczne w ramach terapii pogłębionej dla osób uzależnionych od alkoholu 1) grupy terapeutyczne w ramach programu After Care opieka psychoterapeutyczna dla pacjentów z zakończonym podstawowym programem psychoterapii) 2) zajęcia terapeutyczne w ramach opieki psychoterapeutycznej po odbytych leczeniu w Stacjonarnym Oddziale Leczenia Uzależnień w SP ZOZ CLU dla pacjentów z terenu Miasta 3) zajęcia terapeutyczne dla rodzin pacjentów leczących się w w/w Oddziale	standardy placówek lecznictwa odwykowego	ilość osób objętych leczeniem
2.	Zajęcia terapeutyczne dla członków rodzin z problemem alkoholowym 1) pogłębiona terapia indywidualna 2) psychoterapia rodzinna i małżeńska 3) poradnictwo dla rodzin osób z problemem narkotykowym	standardy placówek lecznictwa odwykowego	ilość osób objętych leczeniem

3.	Zajęcia dla dzieci objętych pomocą socjoterapeutyczną 1) finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych 2) doposażenie pomieszczeń, materiały edukacyjne i inne	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	liczba profesjonalnie przygotowanej kadry; ilość materiałów edukacyjnych
4.	Zajęcia terapeutyczne dla osób eksperymentujących i uzależnionych od alkoholu 1) motywowanie do leczenia stacjonarnego 2) psychoterapia indywidualna 3) poradnictwo	profesjonalny program terapeutyczny – codzienne zajęcia prowadzone przez terapeutów lub osoby z profesjonalnym przygotowaniem	liczba osób objętych leczeniem
5.	Zajęcia rehabilitacyjne, rekolekcje trzeźwościowe i obozy terapeutyczne dla członków klubów abstynenckich, uzależnionych mieszkańców schronisk, dla osób uzależnionych i członków rodzin, wzmacniające proces zdrowienia z choroby alkoholowej	częściowy udział własny w kosztach obozu jego uczestników	wydatki poniesione na wspieranie działalności środowisk abstynenckich ilość osób objętych leczeniem
6.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	ilość osób biorących udział w zajęciach; wysokość nakładów finansowych
7.	Organizacja badań i sondaży opinii, lokalnych diagnoz i ekspertyz w zakresie uzależnień 1) ocena aktualnego stanu problemów alkoholowych i narkotykowych istniejących zasobów oraz efektów prowadzonych dotychczas działań 2) opracowywanie i przekazywanie zainteresowanym podmiotom informacji na temat zadań realizowanych przez Miasto na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień 3) przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów w zakresie używania alkoholu, narkotyków i tytoniu oraz innych zagrożeń społecznych wśród uczniów szkół na terenie miasta Rzeszowa	profesjonalnie przygotowani realizatorzy	liczba osób objętych badaniami; ilość opracowań

Rozdział IV

Partnerzy i realizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Mając na uwadze wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemów uzależnień na mieszkańców Rzeszowa, przyjęto szeroką listę partnerów i realizatorów Programu: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie, SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Rzeszowie, Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, Straż Miejska w Rzeszowie, Sąd Rejonowy w Rzeszowie, placówki oświatowo - wychowawcze (przedszkola, szkoły), placówki opiekuńczo – wychowawcze, rady osiedla, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe i inne uprawnione podmioty wyłonione w wyniku otwartych konkursów ofert, grupy samopomocowe funkcjonujące na terenie Rzeszowa, kluby abstynenta, kluby sportowe, instytucje kultury, instytucje szkoleniowe, placówki naukowe i ośrodki badań społecznych, lokalne media, inne podmioty działające w zakresie profilaktyki uzależnień, Wydziały i Biura oraz jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Rzeszowa.

Zadania zawarte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinny być realizowane zgodnie ze standardami zawartymi w Rekomendacjach do realizowania i finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z uwagi na specyfikę zadań, szczególnie związaną z ochroną zdrowia psychicznego i fizycznego przed uzależnieniem od alkoholu i narkotyków podmioty realizujące zadania winny spełniać określone wymogi dotyczące:

- a) merytorycznego przygotowania specjalistów wykonujących zadania,
- b) bazy lokalowej,
- c) prawidłowego prowadzenia dokumentacji
- d) prowadzenia procesu ewaluacji wykonywanych zadań.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie oraz inne podmioty wyłonione w drodze konkursu

- 1) Profilaktyka uzależnienia od alkoholu, hazardu, komputera i środków psychoaktywnych.
- 2) Psychoterapia i poradnictwo dla osób eksperymentujących z narkotykami oraz uzależnionych od narkotyków.
- 3) Psychoterapia rodzinna i małżeńska dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym.
- 4) Psychoterapia małoletnich dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- 5) Psychoterapia indywidualna i grupowa Dorosłych Dzieci Alkoholików.
- 6) Zajęcia terapeutyczne w ramach opieki psychoterapeutycznej po odbytym leczeniu w Stacjonarnym Oddziale Leczenia Uzależnień w SP ZOZ CLU dla pacjentów z terenu miasta.
- 7) Programy profilaktyczne i psychoedukacyjne dla rodzin.
- 8) Programy psychoedukacyjne i profilaktyczne dla służb mundurowych z terenu miasta.
- 9) Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień w trakcie imprez sportowych, kulturalnych organizowanych na terenie miasta Rzeszowa przy współpracy szkół i Rad Osiedli.
- 10) Prowadzenie działań psychoedukacyjnych i szkoleń dla rodziców, pedagogów, psychologów szkolnych, służb społecznych, policji, służb sądowych w zakresie psychoprofilaktyki uzależnień.
- 11) Diagnoza i psychoterapia dzieci wykorzystywanych seksualnie z terenu miasta Rzeszowa wychowujących się w rodzinie z problemem alkoholowym i narkotykowym.
- 12) Diagnoza i psychoterapia indywidualna i grupowa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie o wysokim stopniu zagrożenia patologiami m.in. uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.
- 13) Szkolenie teoretyczne i praktyczne dla higienistek szkolnych w zakresie doskonalenia metod i form wdrażania programów dotyczących profilaktyki uzależnień adresowanych do młodzieży szkolnej.
- 14) Obsługa Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przyjmowania zgłoszeń i przeprowadzania rozmów motywujących w sprawach o leczenie alkoholowe.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie i inne podmioty wyłonione w drodze konkursu

Realizacja programu – „Profilaktyka choroby alkoholowej, uzależnienia narkotykami i nałogu nikotyny dzieci i młodzieży wieku szkolnego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego”

MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie została powołana Zarządzeniem Nr V/1049/2009 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 25 listopada 2009 r. Powołanie Komisji wynika z art. 4¹ ust.3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 4¹ ust. 4 wspomnianej ustawy w skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Komisja ma swoją siedzibę w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie i zbiera się na swoich posiedzeniach w zależności od potrzeb.

Zadania Komisji:

- 1) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu (informowanie o możliwościach pomocy prawno – administracyjnej, chorobie alkoholowej i sposobach jej leczenia),
- 3) tworzenie lokalnej koalicji organizacji, instytucji, osób fizycznych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 4) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 5) przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,
- 6) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych,
- 7) rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu,
- 8) realizacja zadań wynikających z ramowego programu współpracy pomiędzy Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie, a Komendą Miejską Policji w Rzeszowie
- 9) opracowanie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- 10) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 11) podnoszenie kwalifikacji członków Komisji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach i warsztatach,

- 12) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w przypadku upoważnienia przez Prezydenta Miasta.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie.

- 1) Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach – posiedzeniach Komisji i podkomisji oraz za realizację czynności dodatkowych przysługuje wynagrodzenie.
- 2) Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 1, ustala się w wysokości:
 - a) dla członków Komisji – 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 września 2013 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2014 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1 074) za każde posiedzenie Komisji lub podkomisji oraz realizację czynności dodatkowych
 - b) dla Sekretarza lub innego członka Komisji, wyznaczonego przez Przewodniczącego do prowadzenia obsługi administracyjnej Komisji – 15 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w cyt. powyżej rozporządzeniu, za każde posiedzenie Komisji lub podkomisji oraz realizację czynności dodatkowych.
- 3) Członkom Komisji będącym pracownikami Urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie delegacji służbowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz.167) w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej
- 4) Członkom Komisji nie będącym pracownikami Urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie pisemnego oświadczenia potwierdzającego faktycznie poniesione koszty wyjazdu (podstawą do zwrotu kosztów podróży są bilety, rachunek za odbyte szkolenie lub nocleg).

Rozdział V

Zadania Służb Miejskich w zakresie kontroli i interwencji w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem

Podstawa prawna :

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (Dz. U. z 2013 r. poz.594, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz.672 z późn. zm.) ,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.).

Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wszystkich rodzajów, zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizowana jest przez organ zezwalający, straż gminną i członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie stosownych upoważnień wydanych przez Prezydenta Miasta Rzeszowa.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zawiera indeks warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Przestrzeganie warunków ustawowych sprawdzane jest poprzez kontrole punktów sprzedaży prowadzone

przez upoważnionych pracowników Biura Ewidencji Działalności Gospodarczej i Zezwoleń, członków MKRPA i Straż Miejską.

Rozdział VI

Finansowanie Programu

Realizacja zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii finansowana będzie ze środków własnych Miasta pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu Miasta na rok 2014.

Rozdział VII

Monitorowanie realizacji Programu

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez:

- 1) bieżące gromadzenie i analizę uzyskanych danych statystycznych i opracowanie wniosków,
- 2) analizę wskaźników porównujących rok bieżący z okresem poprzednim,
- 3) sprawozdawczość podmiotów z realizacji poszczególnych zadań,
- 4) sprawozdania wewnętrzne dla Wydziału Budżetowego.